

چرا کودکم دروغ می‌گوید؟

همه ما گاهی ممکن است دروغ بگوییم و با تغییر واقعیت سعی در توجیه رفتارهایمان داریم، اما اگر دروغ کوچکی از کودکانمان بشنویم

همه ما گاهی ممکن است دروغ بگوییم و با تغییر واقعیت سعی در توجیه رفتارهایمان داریم، اما اگر دروغ کوچکی از کودکانمان بشنویم به شدت آزرده شده و عصبانی می‌شویم، اما حقیقت این است که تا ۳ یا ۴ سالگی کودکان واقعا نمی‌دانند دروغ چیست و تشخیص مرز بین واقعیت و خیال برای‌شان مشکل است. در این سن دروغ‌گویی با سنین بالاتر متفاوت است، کودکان در دوره نوپایی واقعا دروغ نمی‌گویند بلکه آنچه ما از آن‌ها می‌شنویم و دروغ می‌نامیم ممکن است دلایل مختلفی داشته باشد؛ اول اینکه ممکن است آن‌ها در این سن قوه تخیل قوی داشته باشند و در واقع در دنیای آن‌ها واقعیت و تخیل در هم تنیده و ممکن است کودک هر آنچه به ذهنش می‌رسد به زبان بیاورد.

به گزارش سلامت نیوز به نقل از شهرزاد؛ خلق داستان‌های تخیلی و به ظاهر دروغین توسط یک کودک 2-3 ساله نمایانگر قدرت خلاقیت ذهن کودک است. دلیل دیگر می‌تواند فراموشی باشد. وقتی کودک ۲ ساله روی دیوار خط خطی کرده و بعد می‌گوید که کار او نیست، دروغ نمی‌گوید. او واقعا به یاد نمی‌آورد که این کار را کرده باشد یا برای او مهم نیست که چه کسی عروسکش را برداشته، تنها چیزی که می‌داند این است که آن عروسک را می‌خواهد و ممکن است اولین اسمی که به ذهنش می‌آید را به زبان بیاورد، او دروغ نمی‌گوید، فقط حافظه کوتاهی دارد و به خوبی نمی‌تواند وقایع را به خاطر بسپارد. دلیل سوم چیزی است که در علم روان‌شناسی کودک از آن به عنوان «فرشته»؛ سندرم فرشته؛ یاد می‌کنند. کودکان تا 4 سالگی بر اساس خشنودی والدین‌شان رفتار می‌کنند، یعنی هر کاری که مادر و پدر را خوشحال کند خوب است و هر کاری که آن‌ها را عصبانی کند بد.

بنابراین هیچ تعجب نکنید اگر کودک‌تان با لب و دهان آغشته به مربا مستقیم به شما نگاه کند و بگوید اصلا روحش از وجود مربا خبر ندارد، یا مثلا کودک فکر می‌کند اگر به مادر بگوید شیشه شیر را زمین ریخته مادرش عصبانی می‌شود پس بهتر است بگوید که او شیر را زمین ریخته یا شاید تقصیر را گردن دوست خیالی‌اش بیندازد. او دروغ به معنای واقعی دروغ را نمی‌شناسد بلکه تنها سعی دارد طوری رفتار کند که والدینش خشنود باشند. تا حدود ۷ سالگی کودکان واقعا دروغ را نمی‌شناسند و مرز بین حقیقت، دروغ و افسانه برایشان بی‌معنی است و از این سن به بعد است که با تشخیص بد بودن این رفتار، دروغ‌گویی می‌تواند به یک ویژگی شخصیتی تبدیل شود.

چه باید کرد؟

مطمئنا شما نمی‌خواهید دروغ‌گویی را در فرزندتان تقویت کنید، پس بهتر است با این رفتارهای او که تا ۴ سالگی طبیعی است منطقی برخورد کنید. به او اجازه بدهید داستان‌پردازی کند و بعد با بیانی ساده مرز بین واقعیت و تخیل را مشخص کنید. حتی زمانی که برایش قصه می‌خوانید یا کارتون می‌بیند هم می‌توانید این کار را بکنید و مثلا به او بگویید خیلی از وقایعی که در کارتون می‌بیند امکان وقوع ندارد، مثلا یک سگ نمی‌تواند زیر غلتک برود و مثل کاغذ پهن شود و دوباره به حالت اول برگردد یا اینکه سوپرمن اگرچه در کارتون‌ها و افسانه‌ها وجود دارد ولی انسان واقعی قادر به پرواز کردن نیست.

با عکس‌العمل‌های تند باعث دروغ‌گویی کودک نشوید. وقتی با لحن تهاجمی از کودک درباره کار بدش توضیح می‌خواهید در حقیقت کودک را به سمت دروغ گفتن سوق می‌دهید، چرا که او از روی ترس از راست‌گویی یا برای رهایی از تنبیه و مجازات دروغ گفتن را انتخاب می‌کند. در این شرایط حتی راست‌گوترین کودکان هم دروغ می‌گویند و هر قدر ترس از مجازات بیشتر باشد، اصرار کودک در دروغ بیشتر خواهد بود. هیچ وقت کودک را متهم نکنید و به جای سوال‌های مستقیم بهتر است در لفافه حرف بزنید تا کودک به جای انکار دست به اعتراف بزند، مثلا «171#&؛ نمی‌دونم کی این شیشه شیر رو زمین ریخته! کاش بیاد و کمک‌ام کنه با هم تمیزش کنیم!»؛ استفاده از جملات خبری هم کارآمدتر از توضیح خواستن‌های پی‌درپی است. مثلا به جای اینکه با لحن تهاجمی از کودک پرسید «171#&؛ کی این شیشه شیر رو زمین ریخته؟ تو بودی؟»؛ بهتر است جمله خبری به کار برده و این گونه موضوع را مطرح کنید که «171#&؛ از دست ناراحت شدم، چون مواظب نبودی و شیشه شیر رو انداختی زمین!»؛

قوانین خشک و سخت و تکالیف سنگین و توقع بیش از حد از کودک 3-4 ساله را در خانه فراموش کنید، چون ممکن است کودک شما را سردرگم کرده و نتواند آن‌ها را دنبال کند و برای این‌که شما را ناامید نکرده باشد دست به دامن دروغ بشود. تنبیه و پاداش مجزایی برای دروغگویی و راستگویی در نظر بگیرید، اما تنبیه نباید آنقدر شدید باشد که برای رهایی از آن کودک دروغ بگوید. برای جلوگیری از دروغگویی کودک، الگوی رفتاری خوبی برای او باشید. کودکان بسیاری از آموزش‌ها را به صورت تقلیدی از اطرافیان یاد می‌گیرند و والدین نخستین کسانی هستند که کودک از آن‌ها تقلید می‌کند.